

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LI.

„Gazeta” ieșe în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din într și din
afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brășov:
la administrațiune, piața mare
nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplu 5 cr. v. a. séu
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 39.

Brășov, Duminică, 21 Februarie (4 Martie)

1888.

Jubileul de 50 de ani

„GAZETEI TRANSILVANIEI”.

Apa-Nusfalău, Februarie 1888.

Presupunându, că gratularea mea purcesă din inimă sinceră la adresa „Gazetei”, s’a pierdut printre hârtii fiind-că s’a trimisă pre curându, anume la începutul anului 1887, vă rog a primi acum din parte mi rëndurile următoare:

Firul Ariadnei, ce-a condus Națiunea Română prin labirintul suferințelor la gradul de cultură de aș în decurs de o jumătate de secol, a fost „Gazeta Transilvaniei”, care își serbeză jubileul său quinquagenariu. Să sperăm, că nici ea, nici noi cu toții nu vom înceta de a lupta dreptă pentru câștigarea drepturilor noastre naționale. Să arătam der, fraților, nu numai prin vorbe, ci și prin fapte, prin sprjin și ajutor material și moral, că ne zace la inimă cauza comună națională.

Cine voiesce scopul, trebuie să voiescă și mijlocele.

Numai cei ce lucră contornă acestui principiu pot fi adeverați luptători, adeverați Români. Numai aceștia pot procura o dulce mângăiere sufletescă primului Gazetar Georgiu Barișu, numai aceștia pot încuragia pe actualul Director al Gazetei Dr. Aurel Muresianu, pe cară Dumneșeu se-țină la mulți ani fericiți.

„Gazeta Transilvaniei”, primul cel mai iubit și cel mai acreditat diar română ciscarpatină, jubileze baremi de 10,000 de ori, totu deuna însă mai cu voiă ca astăzi.

Aceste le doresce din inimă sinceră

Preotul I. H. Boteanu.

Brășov, 20 Februarie 1888.

Se crede că până acuma au răspuns toate puterile la nota guvernului rusesc în cestiunea bulgară. Anglia, se dice, a declarat, că nu pote sfătul pe Sultanul de a face vr’un pas pentru delaturarea prințului Ferdinand, fără a lua mai înainte măsuri pentru regularea cestiunei bulgare după călătoria prințului. Reprezentantul englesu dela Constantinopol a primit instrucțiuni spre a se ține în rezervă față cu pasul Rusiei, care este sprijinit de Franca și de Germania și totu asemenea instrucțiuni se dice că au primit și reprezentanții Austro-Ungariei și Italiei.

Astfelu situațiunea rămâne încurcată și nesigură ca și mai înainte și de aceea este cam cutatezată părerea, ce-o exprimă unele diare, că cestiunea bulgară și-a perdut caracterul ei acut. Acăsta părere se întemeiază pe împrejurarea, că Rusia n’a putut se se înțelegă cu Anglia, că este încă departe de a încheia alianță cu Franca și că prin desastrea financiare, ce le-a suferit în urma scăderii rapide a cursului ruble-

lor și nesuccesului planurilor de a contracta nouă imprumuturi cei din Petersburg s’au mai domolit.

Dilele cele mai deaprobe voru dovedi deca este fundată părerea, că Rusia va deveni de aci incolo mai conciliantă în negocierile cu marile puteri.

Cu privire la situațiunea creată prin tripla alianță a ținut în parlamentul francesu marchisul de Breteuil un discursu foarte remarcabil. Acestu marchis a fost nu de multu oșpele Ţarului, care l’a primit cu mare distincțiune. Pote și acăsta a contribuit ca discursul lui să fiă ascultat cu mare atențiune și aplaudat de cameră, afară de acele pasagie în cară d-lu de Breteuil, care e monarchistu, a criticat stările de aș ale republicei în raporturile ei cu celelalte state.

D-lu de Breteuil a declarat înainte de tote, că densul nu crede în tăria și durabilitatea triplei alianțe. Cu tote aceste Francesii trebuie să fiă uniți, și față cu străinătatea trebuie să dispară deosebirea de monarchistu și republicanu. Elu face responsabil pe principele Bismark pentru înarmările sub a căroră povară geme Europa și dice, că Franca ar, trebui să tragă folos din acăsta situațiune, der forma republicană a regimului ei îi îngreuază problema, pentru că o împiedcă de a încheia alianțe.

Este de lipsă, adause marchisul, ca să înceteze odată nesiguranta ce-o provocă continuele schimbări în ministeriu, mai ales în resortul răsboiului și alu marinei. Deca vomu fi tari, declară vorbitorul, voru veni alianțele de sine. Cei din drepta (monarchistu) nu voru face dificultăți, pentru că ei în totdeuna vor subordina interesele de partidă interesului comunu alu patriei. Francesii trebuie să dorască, ca Ţarul să remănă judecătorul arbitru asupra păcii, trebuie să se folosescă tote ocașiunile spre ai dovedi simpatiile, fără însă a esagera demonstrațiunile. Trebuie să-i dăm să cunoscă, că Francesii sunt amicii săi solidi der discreți.

Mai departe d-lu de Breteuil se felicita, că raporturile Francei cu Anglia au devenit multu mai amicabile și că certe cu acestu statu sunt mai de totu aplanate. Elu constată, că Franca n’are intențiunii dușmănoșe față cu Italia și sperază că interesele comune în curându voru face cu putință o nouă apropiere între Franca și Italia.

„Să ne arătăm”, încheia d-lu de Breteuil „ca o națiune, care voiesce pacea, der nu se teme de răsboiu și nici că se ne gândim la un răsboiu ofensiv.”

Din acăsta vorbire se pote conchide, că Franca pune mare preț pe amicitia cu Rusia, der că de o alianță ruso-francesă nu pote fi vorba, pentru că Ţarul nu are încă destulă încredere în regimul din Franca. „Der să fim numai tari, căci atunci alianțele voru

veni de sine”, — aceste cuvinte exprimă mari speranțe în viitoarea constelațiune a contra-alianțelor.

Totul depinde der dela viitoarea grupare a puterilor, căc, deca Rusia va rămâne isolată este clar că cu greu se va încumeta a ataca puterile aliate.

Tratatul de regulare a granițelor austro-ungare-române.

(Urmare.)

După deputatul Beöthy vorbi:

Ministrul-președinte Tisza: Deputatul Beöthy a luat în apărare dreptul parlamentului unguresc de a respinge ori a primi tractate internaționale. Der acestu drept nu l’a contestat nimenea. Tractatele internaționale însă nu sunt tote de aceeași natură, acela care vré ca acăsta țera în casu de marvevenimente politice să aibă garanții, nu va pute presenta ca principiu generalu, că nu pote exista nici unu tractat internaționalu, care fără a fi înarticulat, să fiă valabilu. Când am dișu, că guvernul unguresc nu pote retrage acestu tractat, acăsta nu însemneză a i-se recunosc guvernului omnipotența, căci legislativa ilu pote respinge. Der atunci, când guvernul n’ar pute face să pētrundă prin parlamentu tractatele ce le încheia, atunci n’ar mai încheia nimenea tractate cu noi. Și deca guvernul ar retrage proiectul, opoziția i-ar imputa, că prin procederea lui a umilit vađa regimului unguresc (Aplause în drepta. Contrădiceri în stanga și în stanga extremă).

Primirea tratatului e în interesul țării. Înainte de ce justifică, că dintr’una ori altă espresiune greșită nu se pote nasce nici unu pericolu pentru ființa de statu a Ungariei, trebuie să îndreptu o rătașire a deputatului Gyorffy, și acăsta cu atât mai multu, cu câtu aserțiunea sa a conținut față cu statul vecin o învinuire, care de sigur amărește pe ori-ce Unguru. A dișu adică, că în 1885 România a refusat să subscrie protocolul guvernului unguresc. Nu-i vorbă, ceva adevărat este în acăsta afacere, der rezultatul este cu totul altul. În 1884 delegații români au subscris fără dificultate protocolul, în care se dicea, că delegații guvernului unguresc sunt imputerniciți Ungariei. În 1885 însă unul dintre delegații români obiectă, că elu nu recunosc pe Ungaria și guvernul unguresc, ci numai pe Austro-Ungaria. Acăsta s’a anunțat guvernului unguresc și curând după aceea respectivul delegat românu fū avisat din Bucuresci să subscrie tratatul. Așader noi n’am sacrificat autoritatea statului ungaru și nici nu se pote afirma, că România a manifestat simțăminte dușmănoșe față cu noi, fiind-că unu din delegați n’a vrut să recunoscă ce trebuia să fiă recunoscutu. Așa stă lucrul. (Vii aprobări și aplause în drepta)

D-lu deputat Beöthy a dișu că nu vré să deștepte pasiunile, și totuși a amintit, că fie-cine știe, cumcă România doresce ferbinte după o parte a Ungariei (O voce: șovinismu!) A amintit și pe șovinistu și a dișu, că e cu atât mai necesar să se rectifice în tractat espresiunile după părerea să necorecte. Că ce doresc singuratici aici și acolo, nu știu, der nu se cade a fi învinovățit statul român cu astfel de lucruri și nici nu e aci nici o causă pentru a-

căsta. Der unu lucru observu, că deca s’ar întâmpla în adevăr v’odată, ca unu statu ori altul să dorască ferbinte după o parte a Ungariei, acăsta nusiunță o vom respinge nu cu aceste numiri rectificate, ci cu de totu cu alte mijloce pe care le vom și întrebunța atunci. (Vii aprobări în drepta).

O altă părere, corectă basată într’o parte, der periculosa în totalu și necorespundătoare situațiunei, a desvoltat d-lu Gyorffy despre granițe întru câtu privește încheierea de tractate internaționale care să fixeze granițele, acăsta e o afacere a făcăruia din cele două state ale monarhiei. Der a afirma, că pe Austria nu o privește deca Ungaria perde ceva din granițele sale, ori că nu ne privește pe noi deca perde Austria ceva din granițele sale, acăsta este unu lucru periculosu. Deca unu din cele două state ar perde o parte din teritoriul său, ar fi ore celalaltu statu îndatorat a rămâne în acelaș raport față cu celalaltu statu? Eu cred că nu. *O asemenea teoriă, de a nu se interesa unu statu alu monarhiei de celalaltu, e periculosa și într’unu asemenea casu Ungaria ar suferi mai mare daună decatu tote espresiunile rele din 15 tractate internaționale.* [Adevăratu e! în drepta. Mișcare în stanga extremă.]

Ce privește celelalte afirmări ale deputatului Gyorffy, observu, că teritoriul Ungariei n’a fost păgubit, ci s’a adus la valoare totu ce s’a putut validata pentru Ungaria cu cea mai favorabilă interpretare a vechilor tractate. Der nici aceea nu e de susținut, că puterea armată a României atacă în continuu. Știu și aceea, că guvernul unguresc și organele lui n’au fost așa de lașe cum susține d-lu deputat. Căci într’unu casu dorobanții români au fost prinși de gendarmii unguresci și într’unu altu casu, în care în adevăr au pășit organe oficiale, în urma intervenirei nostre, respectivul organu oficialu, care comise o erore, a fost transferat dela graniță.

Ce privește dreptul ministrului de esterne de a încheia tractate internaționale, acăsta o pote face, căci elu este reprezentantul monarhiei afară; se înțelege că trebuie să aibă și consimțământul guvernului unguresc. Defectuositatea espresiunilor din tractat nu periclitază ființa de statu a Ungariei. Așa în 1871 s’a încheiat unu tractat cu Statele americane, acolo se vorbește numai de două națiuni: cea austro-ungară și cea americană. Acolo se amintesc litoralul austro-ungaru ca litoral unitaru. În 1874 s’a încheiat unu tractat cu Rusia. Acolo se vorbește despre o direcțiune postală a monarhiei austro-ungare; der pentru aceea nimenea n’a negat, că noi avem o direcțiune postală deosebită. În 1874 s’a încheiat unu tractat, care regulază joncțiunea căilor ferate române și ardelene. În acelu tractat nici nu se pomenește de Ungaria; e vorba despre granițele a duor țer, adică despre granițele Austro-Ungariei și României, și cu tote astea nimenea n’a tras la indoială, că Ungaria în acăsta cestiune e de sine stătătoare.

Așu pute cita multe exemple și așu pute arăta, că în timpul mai nou, în acăsta privință s’a făcut unu progresu foarte mare, căci în tractatele mai noue e totdeuna vorba de cetățeni austriaci și de cetățeni ungari. Înțelegu să atragă

Avizul d-lor abonați!

Rugăm pe d-mi abonați ca la reînnoirea prenumerării să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numeri de pe fașia sub care au primitul dăruțului nostru până acum.

Domni, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa la năruț și se arate și posta ultimă.

Totodată facem cunoscută tuturor d-lor abonați, că mai avem din ani trecuți nume pentru completarea colecțiilor „Gazetei,” precum și câteva întregi colecții, pentru cari se pot adresa la subsemnata Administrație în cași de trebuință.

Administrațiunea „Gaz. Trans.”

Care este cea mai bună hârtie pentru țigări?

Acesta întrebare foarte importantă pentru fi-care fumători de țigări s'a stabilit deja în modul cea mai ne dubios.

Nu este veșnică, ci un fapt constatată prin analize științifice de primă mână pe baza analizei comparative a diferitelor hârtii de țigări mai bune, ce se află în comerț, că hârtia de țigări

din fabrica **BRAUNSTEIN FRÈRES** la Paris.

65 Boulevard Exelmans.

este cu deosebire cea mai ușoară și cea mai escelentă.

După ce s'a stabilită această între altele prin Dr. Pohl, profesor la facultatea tehnică în Viena, Dr. Liebermann, profesor și conducător al stabilimentului chimic de stat în Budapesta, și o analiză comparativă, făcută în Iuliu 1887 după puncte de vedere nouă igienice de către Dr. Soyka, profesor de Hygiene la Universitatea nemțescă din Praga, a produsă chiar rezultatul științific, că hârtia de țigări „Les dernières Cartouches” și „Dorobanțul” sunt cu 23—74% mai ușoare, și că împărțescă fumului de tutun cu 23—77% mai puțin parți streine, ca celele hârtii analizate. Veritabilă este numai aceeași hârtie, a cărei Etichetă semnează cu desenul aci imprimat și care poartă firma Braunstein Frères.

Fabrica a deschisă un depozit pentru vânzare en gros a hârtii de țigări și a tuturilor pentru țigări

BRAUNSTEIN FRÈRES,

WIEN, II. Bez., Negerlegrasse Nr. 8.

188,50—11

și se află aceste articole la toate firmele mai mari, cari au de vânzare asemenea mărfuri.

Se deschide abonamentul pre anul 1888

la

AMICULU FAMILIEI. Diară beletristică și enciclopedică-literară — cu ilustrațiuni. — Cursul XII. — Apare în 1 și 15 di a lunii în număr câte de 2—3 côle cu ilustrațiuni frumoșe; și publică articlii sociali, poesii, romane, schițe, piese teatrale ș. a. — mai departe tractează chestiuni literare și științifice cu reflecție la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viața socială a Românilor de pretutindenea, precum și a celorlalte populațiuni din patriă și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o oră plăcută familiei strivite de grijile vieții; și preste totu nisuesce a întinde tuturor indivizilor din familia o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plățibili și în bilete de bancă ori marce postale.

PREOTULU ROMÂNŪ. Diară bisericesc, scolar și literar — cu ilustrațiuni. — Cursul XIV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ côle; și publică portretele și biografiile arhierilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor științelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre duminică, serbător și diverse ocașii, mai alesu funebrale, — apoi studii pedagogice-didactice și științifice-literare; și în urmă totu soiulu de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericesc, scolară și literară. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plățibili și în bilete de bancă ori marce postale.

Colectanții primesc gratuit totu alu patruea esemplar.

Numeri de probă se trimit gratuit ori-cui cere.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚ” în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.

Totu de aci se mai pot procura și următoarele cărți din editura propriă:

Apologie. Discușii filologice și istorice maghiare privitoare la Români, înveritate și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paul Hunkalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețulu 30 cr.

Renascerea limbii românești în vorbire și scriere înveritate și apretiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulu broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tote trei împreună 1 fl.

Cuvântări bisericesci la tôte sărbătorile de peste an, de I. Papiu. Unu volum de preste 26 côle. Acest opu de cuvântări bisericesci întrece tôte opurile de acestu soi aparute până acum — avându și o notiță istorică la fi-care sărbătoare, care arată timpul introducerii, fazele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sărbătoare. Prețulu e 2 fl.

Barbu cobzarulu. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulu 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 20 cr.

Idealulu pierdu. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea romane: **Idealulu pierdu** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă populară de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Codreanu craiulu codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Ultimulu Sichastu. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Elu trebuie să se însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruț. Prețulu 25 cr.

Branda seu Nunta fatală. Schiță

din emigrarea lui Dragoșu. Novelă istorică națională. Prețulu 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețulu 30 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvé. Prețulu 10 cr.

Hermanu și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețulu 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragedia în 5 acte după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedia în 5 acte după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr.

Petulantulu. Comedia în 5 acte, după Augustu Kotzebue, tradusă de Ioan St. Șuluțu. Prețulu 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicoră, prof. gimnas. — Cu portretulu M. S. Regina României. Prețulu 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unu volum de 192 pagini, cuprinde 108 poesii bine alese și arangiate. Prețulu redus (de la 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii populare, culese de Ioan Popu Reteganu. Unu volum de 14 côle. Preț. 60 cr.

Tesaurulu dela Petrosă seu Cloșca cu pui ei de aur. Studiu arheologic de D. O. Olinescu. Prețulu 20 cr.

Biblioteca Sătenului Român. Cartea I, II, III, IV, cuprindu materi foarte interesante și amuzante. Prețulu la tôte patru 1 fl. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materi foarte interesante și amuzante. Prețulu 30 cr.

Colectă de rețete din economia, industria, comerț și chemia. Prețulu 50 cr.

Economia pentru școlele populare de T. Roșiu. Ed. II. Prețulu 30 cr.

Indreptaru teoretic și practic pentru învățământulu intuitiv în folosulu elevilor normali (preparandiali), a învățătorilor și a altor bărbați de școlă, de V. Gr. Borgovanu, profesor preparandial. Prețulu unui esemplar cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a. În literatura noastră pedagogică abia aflăm vre-un opu, întocmit după lipsele școlelor noastre în măsura în care este acesta, pentru aceea îl și recomandăm mai alesu directorilor și învățătorilor ca celor în prima lină interesati.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De V. Gr. Borgovanu. Prețulu 15.

Manualu de Gramatica limbii române pentru școlele populare în trei cursuri de Maximu Popu, profesor la gimnasiulu din Năsăudu. — Manualu aprobat prin ministerulu de culte și instrucțiune publică cu rescriptulu de datu 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulu 30.

Gramatica limbii române lucrată pe base sintactice de Ioan Buteanu, prof. gimn. Unu volum de peste 30 côle. Prețulu 2 fl.

Manualu de stilistică de Ioan F. Negruț, profesor. Opu aprobat și din partea ministerulu de culte și instrucțiune publică cu rescriptulu de datu 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică foarte bogată a acestui opu — cuprindu compozițiuni de totu soiulu de acte obveniente în referințele vieții sociale — se poate întrebuița

cu multu folos de către preoți, învățători și alți cărturari români. Prețulu 1 fl. 10 cr.

Nu mă uita. Colecțiune de versuri funebrale, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețulu 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculării în școlă populară pentru învățători și preparanți. Broș. I. scrisă de Gavrilu Trifu profesor preparandial. Prețulu 80 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci foarte frumoșe ilustrată. Prețulu unui esemplar broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 60 cr., legat mai fin 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de lux 1.50—2.50

Micul mărgăritaru sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumoșe ilustrate, pentru pruncii scolare de ambe secsele. Prețulu unui esemplar broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolare de ambe secsele. Cu mai multe icône frumoșe. Prețulu unui esemplar e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulu Prea Săntei Vergure Maria a Născătoarei de D-zeu urmat de mai multe rugăciuni frumoșe. Cu icône frumoșe. Prețulu unui esemplar spedit franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. M. Isus Christos. Prețulu unui esemplar legat și spedit franco e 15 cr.